

מסורת הש"ס

א) נדה דף מה. סנהדרין דף נה: ט נדה דף נב. יצמות דף ג: חולין דף כו: נדה דף כב. יצמות דף יב: כתובות דף לו, ד) גיטין דף קד: ט) ז"ל מתשא בשמא, ו) ז"ל אמרי. יעב"ד, ז) ז"ל ואלא דופן (דף מו), ונע"י חוס' נדה נב: ד"ה הלכה וחוס' שם מט. ד"ה ואצ"ח ר' שמעון, ו) ונע"י חוס' חולין ט: ועי' חוס' כתובות ד' ד"ה ע"ד,

הגהות הב"ח

א) גב' מתנתו מתנה כי רש"י לעניניו להו מילי: ור"י מתנשא אלף מתנשים הרבנים אומרם אלף ואלו נקנין באמידה אחיז לו מפשה: ג) רשב"ם ד"ה ה"י וכו' אלף בכולהו מתנש: ד) ד"ה רבי אלעזר וכו' ר' אלעזר ס"ל דרבוי שכיב מצד: ו) ד"ה ואחד מסוכן כי ה"ה היכא דעמד. ר"י ותימה א"כ אמאי נקט במתנשה דמרוי ומת אף אפילו בלא מת ממי ממי שהקטו חוס' דף קנא ע"כ ודחוק לומר דנקט את לאורוי דשכיב מרע היה דלפי זה נראה וכוט משכיב הו' משכ' ראה מרוב בריא היה וגרלה צעיר דנקט ומת לאורוי דמלח מתנת מיתה היה ולפי אס עמד חור ואנע"ג דקט מיתה ואשמעין דעני קנין אפילו מתנה מתנת מיתה וכדאוראנ"ק לעיל בגמ' דמנשה דעני וכוט מלח מתנת מיתה ה"י ומה שפי' רשב"ם כמתי' איכא למימר דמודה ר"א בנמלה מתנת מיתה איט' אלף ולא שוכנת אחרי לו [דלא היה סלקא] לאשמעינן דר"א מתי' קנין אפילו מתנה מתנת מיתה כל מה דלא שכיב ר"א ממנשה דמרוי לפי זה ודאי ויש להקשות מתי' דר"א מתנשה דעני וכו' ואלא ה"ה חוקים לה' ונראה ומה נקט: ב) בא"ד וליכא למימר לשמואל דלא פשטה וכו' דהסת' לא קאמר שמואל הכי: ג) ד"ה וכו' מאחר וכו' עשוי הוא בני גדול:

רבינו גרשום

עד שיביא שערות וירדע בטיב משא ומתן לא מצי לאהדורי: לאחריה במקרקעי: אלא מנשה דאחרת משמוש הכי מצי לאסודרי משום דמצי לזבויי א"כ פשוטא דמצי זבויי כדתנן ה"י דעירות עדות: הא לא הוי אלא בן ארבע (תשיב' ושי' ושבטן). הא לא מציא אמרת לגבי עדות אנשים בעיני כדמתבי' ועמדו שני האנשים בעדים הכותב מדבר וליכא דחינוקות הן. ולעולם גבי עדות עדותן במטלטלין אבל לא במקרקעי: אמר אבמי'.

א"ל ולטעמך. דתלית טעמא צמדי דאית ליה רווחא והפסדא: **ובין שוה** י**ארכע** **בחמש**. דאית ליה רווחא טובא: ה"ג **דוציניה** **וציני**. בחמיה. והא לא פלוג בצנן צמכרת פחות מבן עשרים שאינו יודע בטיב משא ומתן מידי אלא ו כלולה תקון דלא ליהוי ציני: אלא.

היינו טעמא דמכירה קיס להו לרצנן כו' וימנין דמקרקשי כו' הלכך בצולוה מכירות תקון דלא ליהוי ציני: אי לאו דאית ליה הנאה גדולה מיניה לא הוה יציב ליה כו': **דליעבדן מילי**. לגמול לו חסד ולהטיב לו בכל ענייני: **בזדיקין לקדושין**. אע"פ שהוא צן י"ג שנים ויוס אחד והאשה צת י"צ שנים ויוס אחד לא סמיכין אשנים לאחזוקיניהו כגדולים וצני שיער להחשד קדושיהן ודאי אף להקל כגון לצטל קדושי שני שקדים אחרי בלא גט אלא בזדיקין אחריי אס הניא שערות או יחשבו קדושי ודאי: וגירושין. לקמיה מפרש: **ולחלינא**. כדמפרש לקמיה דמשוס אשה נקט לה שלא תחלוץ עד שהגדיל ותיצא סימני שיער: **ולמיואנין**. **שיאם צן עשרים** אע"ג דאייתי שערות מ"ג: ווי מאחר דצדקנא לוי. להאי גבירא בשעת קדושין ונמלא גדול למה לריך דיקאה בשעת גירושין: **אלא לינוס**. דמבן משע קנאה צביאה ואין יכול לגרש עד שיציא שמי שערות: **לאפוקי מדר' יוסי**. דמשוס חלינא איש לא אינטריך דמגירושין שמענין לה: ה"ג **עד שירצה השחור קמ"ל דלא כרבי יהודה**.

ובמתנה דמה [נב]. מפרש עד שירצו השערות ויהיו שוככות וגראה כמו שהרצה השחור ולא גרס על הלצן ולר' יהודה אין בזדיקין דהא לאחרי הבאת שערות ממאנת עד שירצה ויהיו שוככות: **והלכנא כגידול בר**

בנשה. דבן י"ג יהודע צמשא ומתן מוכר צנכסי אצוי אפי' מקרקעי דאילו מטלטלין אפילו צעיד ככר שני מוכרין: **כמר וזוטרי**. דלעדות מטלטלי מעיד צן י"ג שאינו יודע בטיב משא ומתן אלא בעדות קרקע לא: **והלכנא כלאמימר**. דמתנת צן י"ג שאינו יודע בטיב משא ומתן הויא מתנתו מתנה ואנע"ג דמכירת נכסיו לא הויא מכירה: **והלכנא כרצ נחמן אמר שמואל** **בצולא**. קדושין וגירושין חלינא ומיואנין דלא סמיכין אשנים עד שהצדוק סימניו ולנכסור צנכסי אצוי עד שיאם צן עשרים ויציא סימנים מי שאינו יודע בטיב משא ומתן דטיפ מעשרים לא ו אמטו צנן להמתין לתכמתו ולא לא הביא שיער בעשרים נחזיקין כקטן עד רוב שנותיו אס לא נמאלו צו סימני סריס. וליכא למימר דוקא צנכסי אצוי אלא צנכסיס שנתנו לו במתנה או שקנה ממטלטלין שאינס ירושת אצותיו הנכו מוכר פחות מבן עשרים כדין מטלטלין: **במתני' ר' אלעזר אומר אחד בריא ואחד מסוכן כו'**. ר' אלעזר סבירא ליה וי לעיני שכיצ מרע אינס ככתובין ומסוסין כלל אלא כבריא בעלמא וזריך קנין כשאר מתנת בריא ואנע"ג דמית לא קנה מקבל מתנה בלא קנין ואפי' מנאה ממחמת מיתה נמי לר"א צתי קנין שרי מעשה של אמנ של צני רוכל אוקימנן לעיל (דף קנא): **בנשה** **מחמת מיתה ואפ"ה פליג ר"א ואמר להו לתכמיס של רוכל** **תקצצרס אמנס** **ושלא כדין קיימו דבריה כי אס לקווסן: ואחד מסוכן**. ואף על גב דלא שייך מידי לא מיקני צאמימרה כלל. וגראה צעיני דכיון דלא מפליג ר"א צין שכיצ מרע לצריא לעינין היכא דמית וי) הוא הדין היכא דעמד אינו חוזר אס קנו מידו לר' אלעזר:

צני

יהושע אומר כו' אלא מדפלגניהו לתרי צבי שמע מינה הראשון הוא ר' צבצם ולא לחוש לצברי ר' אלעזר כו' ואי גרס ר' אליעזר הא אית אינ"ג דאניו יכול למכור בנכסי אביו עד כ' שנה וכדאומ'ת' הלבחא אפי'ה אי יתיב מתנה מנכסי אביו מתנתו מתנה: ומה וצני דמקבל ודיו אמרת לא. מתנה דבחנם הוא לא כ"ש: א"ל ולטעמך. דמקשת הכי מי מצי ובין שפיר בנכסי אביו. דבזן שיה ד' בה' ה"ז דוביניה וצני. אלא לא אויל כלל משום האי טעמא דובין שפיר ולא משום דלא אתו לדייה דלא מצי למיבה מתנה אלא מאי טעמא אין מכירתו מכירה אע"ג דובין שפיר דגורין האי דובין שפיר אטו האי דלא ובין שפיר דכי היכי דהאי אין מכירתו מכירה הכי נמי איך דקיס להו לרבנן כו': מילי. הנאה וגמילות חסד: אמר רב נחמן אמר שמואל בודקין לגיטין ולקדושין ולחליצה ולמיואנין. אי חזק בן י"ג שנה ויוס אחד: ו)ולמכור בנכסי אביו. ואם בת היא לחליצה ולמיואנין בודקין אם היא בת י"ב שנה ויוס אחד: ולמכר בנכסי אביו. לא מצי למובן עד שיהא בן עשרים וחביא שתי שערות: וכיון דבדקנא. ליה לקדושין גדול היה כשקדשה כל שכן דלגירושין הוי גדול: לא נצרכה אלא לקדושי יבם. דבן תשע קנאה והויא אשתו ואם דעתו לגרשה אינו רשאי עד שירד: איש כתיב בפרשת יבמים. ככה יעשה לאיש ומקשי' אשה לאיש דזה וזה עד שיגדילו: לאפוקי מדר' יהודה דאמר. עד מתי הבת ממאנת עד שתביא ב' שערות. ר' יהודה אמר עד שירבה שחור כו' קמ"ל דהלכה כת"ק דר' יהודה: תוך זמן כלפני זמן, ואין מכירתו מכירה: והלבחא כגידול בר מנשה. כדשכל ליה רבא: והלכת' כמר וזוטרא. דאמר לא אמרינן דעדותן עדות אלא במטלטלין: והלבחא כרב נחמן אמר שמואל בכולהו. דאמר בודקין לגירושין כו': **פ"סבא** המחלק נכסיו על פיו. כגון שכ"מ שאינו צריך לקנין ולא תביאה ולא משיכה אלא בדברו בעלמא: ר' אליעזר אומר אחד בריא ואחד מסוכן. המחלק על פיו: נכסיס שיש להן אחריות. כלומר ר' אליעזר לא סבירא ליה דרבוי שכיצ מרע ככתובין ומכסוסין דמי דצריכין כל חיוזוקן כבריא:

מי שמת פרק תשיעי בבא בתרא

קנו.

ולטעמך **ובין שוי חמשא בשיתא**. וא"ת גס צגדולים נמי אין ממכרו מכר צכס"ג דהוי ליה צטול מקח וממחר **אונאה** **א** וי"ל דלאו דוקא נקט חמשא צשימא אי נמי דוקא ואמי שפיר למה שמפרש ר"ת דאין אונאה לקרקעות **ב** אי נמי כגון שאמר צפירוש

יודע אני שאינו שוה כל כך אי נמי לא יתצטל לגמרי כיון דליכא יותר משמות **א**: **ב****ודקין** **ל****קדושין** **ולגירושין**. הך דדיקה אחר שהגיע וי)

לכלל שנים אצל מקמי שנים הוו שערות שומא בעלמא כדלמרינן צגדה פרק וי) **צא** **סימן** (דף נב ושס) וגס מהניא הך דדיקה לענין שאס פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר אי משכחין צמר הכי סימנים צמריא לא הוו קדושין **ד** ואי לא משכחי סימנים הוי ספיקא דחיישין שמא נשרו צנסיקא דלמיימא כי הכא כדאמר צפ' צא סימן וליכא ככר לגלות דאס פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר חיישין לקדוש **ש****נייהס**] **ח** וכדשמואל דאמר צפ' עשרה יוסחין (קדושין דף עט:)‏ **קדשה** **א**ציס **צדך** **וקדשה** **היא** **עגמה** **צעיר** **חוששין** **לקדוש** **ש****נייהס**] דהסת' לא קאמר הכי אלא ציומא דמשלס שית צצאווט יוס צגרה **א** אצל הכא שהגיע ככר לגלות מומן גדול לא **א**:

ולגירושין. שאס לא ימאלא שערות לא יהיו גירושין דלא סמיכין לחזקה להקל וכן לחלינא ולמיואין ואנע"ג דצבי מיואין אמרי' צפ' צא סימן (דף מח: ושס) קטנה שהגיעה לכלל שנותיה אינה לריסה דדיקה דחזקה הביאה סימנין היינו היכא דלא צדקנא אצל היכא דצדקנא ולא אשכחין יכולה למאן ולא חיישין שמא נשרו כיון שלא צעל **כ** כדאמרי' צפ' צא סימן **ו** (נב). מיהו צומן הזה לא צקיאינן צצכרת גומות **ו** **ט**:

וכי מאחר **ב**דקנאה **ל**קדושין **ל**גירושין **ל**צה **ל**י **בו**. וא"ת ומאי קושיא וכו' חוצה הוא לצדוק לקדושין אצל לגירושין תריי הוא לצדוק אס הוא גדול לגרש ועוד דצוה ליה לגירושין הכי לאישא למאי הלכתא צדקינן לגירושין' דממה נפשך היא מגורשת שאס היה קטן בשעת קדושין אפי' גירושין לא צעי ואס היה גדול עכשיו הוא **י** גדול בשעת גירושין ואס היה ספיקא הא ספיקא דלורייתא לחומרא דחיישין שמא נשרו כדאמרי' צפ' צא סימן (שס) ודוחק לומר צדדקינן לקדושין דהיינו אס לא מנאלו שערות לא תהא מקודשת דלא חיישין שמא נשרו **כ** **ד**היא או מילתא דשמואל צצכי דלא כהלכתא: **ל****ח****ל****י****צה** **ל****א****פוקי** **מדר' יוסי**. וא"ת אימא דלענין דאיש מייירי דהסת' אפי' ר' יוסף מודה וי"ל דמשמע ל' דחיישין צין צאיש צין צאשה דומיא דלגיטין ולקדושין דמייירי צין צאיש צין צאשה: **ל****א****פוקי** **מדר' יהודה** **בו**. ואס תאמר מנא ליה לאפוקי מדרבי יהודה דלמא צצדיקה דרבי יהודה איירי ויש לומר דומיא דצדיקות דלעיל דהוי צ' שערות מיה' לריך עיון אי קאמר ר' יהודה למילמיה צבי מיואין דוקא או לא: **ע****ד** **שירבה** **שחור** **ע****ל** **ה****ב****ן**. פי' רצינו שמואל דלא גרסינן על הלצן **ב** **ו**ר"י אומר דגרסינן שפיר דעל הלצן היינו על הצכר שהוא לצן **א** **ד** ואיירי שהוכיז שחור צצכה וכוזי צצר כלשון לצנן: **ד** **ר****ב****י** **ל****א****ל****עזר** **א****ומר** **א****חד** **ב****ריא** **וא****חד** **מ****סוכן** **בו**. הכי גריס רצינו תס ר' אלעזר ולא ר' אלעזר והוא ר' אלעזר צן שמוע דאי גריס ר' אליעזר היה קשה מדחני צמר הך צצא פלוגתא דר' אליעזר ורבי יהושע צבי קנין דשכיצ מרע צצצא אחריתי **ד** ואי גרס ר' אליעזר צמרייהו א"כ ליערביניהו וליתניניהו המחלק נכסיו על פיו רבי אליעזר אומר אחד בריא כו' צד"א צחול אצל צצצת צצריו קיימין ר' אלעזר צן שמוע ועוד ראיא דקאמר צגממא א"ר לוי קויןן משי"מ ואפילו ליה צצממן דצצצת צצריו קיימין בלא קנין **ט** ועוד מאי הא דקאמר

אמר

לשמואל. שטע מקוללת צסס הלא"ס ועיין מהרש"ס. **א**. דהתם ודאי הוא דאמרינן השתא הוא דברא שאין בא שום חזקה לומר מצפרא אתו. שס [ד]הרי היום אין לה חזקה משום דבר לא מערות ולא מבגרות שהרי היום עשויה להשתנות. **קדושין** **ע****ט**: **מודיע** **אלף**. **א**. [ד]ודאי אית לן למימר כיון דאחר קידושין מצאן חזקה שגם בשעת קידושין היו בה. שטע מקוללת צסס הלא"ס. **ב**. [ד]הויא לה ביאה זו קידושין גמורין דהא גדולה ושוב אינה יוצאה במיאון. רש"י נדה מ. **ט**. [וכן] אין אנו בקיאים לבדוק בכל גופה שלא יהיו לה שערות דאפי' אחת בגבה ואחת בכריסה ובקשרי אצבעותיה מצטרפים. **מה** **ע****נ**: **מודיע** **ה****ל****ס**. **א**. [ו]למה תלה קיושויה בבדיקת קידושין, אפי' אם לא היו בודקים לקידושין יש להקשות למה לי בדיקה לגיטין. רמב"ם וינה. **א**. [ובדקין לגירושין] דשמא קטן הוא ולא יצטרך לגט ואין ראוי ליתן גט שלא לצורך כדי שלא יאמרו אין קדושין תופסין באחותה או כדי שלא לפסולה מן הכהונה וכיון שיבדקוהו ולא תביא ב' שערות אין צריכה גט. רמב"ם וינה. **א**. משום דאמרינן כ' בא סימן (נדה נב). לא שירבה ממש אלא כדי שיהו שתי שערות שוככות נראה כמו שירבה שחור ועל הלצן משמע יותר מן הלצן. כמטות לו. מודיע ע. **א**. וקאמר ר' יהודה דבעי שישחור אותו מקומן מן השערות ובשתי שערות סמי כדמפורש ב' בא סימן ולא שירבה ממש אלא שיהו שתי שערות שוככות נראה כמו שירבה שחור כלומר דומה כמו שיש שם שערות הרבה. חולין כו: מודיע ע. **ד**. ר' אליעזר אומר בשבת דבריו קיימין אבל לא בחול ור' יהושע כו', אבל ברישא פליגי בין בחול בין בשבת מרלא ערביניהו. עינין יד: מודיע י: אלעזר. **ט**. ואציני דלרימ' אמרינן בגמ' דלר' אליעזר בחול דבריו קיימנים ולא בשבת, מיהו ר' לוי אמתניתין קאי דאתאי דלא כר"ם. שטע מקוללת צסס הלא"ס.

עין מושפא נר מצוה

קבא א ב מיי פ"ט מהל' מכירה הל' ג יד סמנ עשין פט טושי"ע ח"ת סי' דלה פ"י:

קבב ג מיי פ"ד מהל' ארשות הלכה ז ועיין בהשגות ובמנדר מנשה סמנ

עשין מח טושי"ע אה"ע סי' קמט סעיף א:

קבג ד מיי פ"א מהל' ידוס הל' טז סמנ

עשין כא טושי"ע אה"ע סי' קסז סעיף א צ:

קבד ה ו מיי שם הל' ז

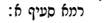
קבז ט"ע שם סעיף ג ד:

קבז ח ז מיי פ"ד מהל' ארשות הל' ז סמנ

עשין מח טושי"ע אה"ע סי' קמט סעיף א:

קבו ז מיי פ"ג מהל' ומה ומתנה הל' א סמנ

עשין פט טושי"ע ח"ת סי' רמא סעיף א:

מוסף רש"י

בן תשע שנים ויום אחד שבא עד יבמותו קנאה. וירכשה ושלח מפטיר עד לחלינא אלף צנט (שנחורין ונח) ומה צנכסי אחיו, ואנע"ג שאין קנין לקטון, הכי קטיה לו ועומת (נדה נח), ואין בוחן גט עד שיגדיל אס צא לגרשה, דקדושי אחיו קדושין גמורין וגירושין של זה אינס גירושין גמורין דלתי קדושי, דכתיב ואס לא יפסן לאיש, וכל קטן, ואסא נמי אש"ח דלא כמיז מעיטאס צענין גדולה כאיש, דלמקס לא דכתיב כהאסו קרא ועלמה יצמתו שהרבה (יבמות קה). עד שירבה שחור. שזיו שס שערות הרבה (שם יב:) שס צחורו מקוס צעבר, ומתכסת דלא (נב:) מפסל לא שירבה מתא אלף שמי שמי שערות ארכות שוככות וגולאס נמי שירצה הסחור (חולין כב: ובעי"ז כותבות לו), המחלק נכסיו על פיו. על פי אולמא נכסיו לצניו ולא כשאר המוריסים שחולקים יורשים צשוה (גיטין יד:). וליכא בכסף ובשטר ובחזקה. שזכר כן נקטמן סמי צבירא, ושז"מ נמי לרי"א אי לאו אקניטו צצכי לא מקיט (שם).

מוסף תוספות

א. [ד]נתנא לוקח בזוז שחורא חומש למקח ויותר מט: **ב**. דאין אונאה עד פלגא אבל מפלגא וירשלי קיורי ביטול מקח אויל להם. צ"מ. מו"ה אהר. **ג**. [ד]אצל מעות שנתן שתות הוא, רש"י צ"מ מט: **ד**. שאם לא יבדוק בעשוי אינ"ם שיצאמו לה שערות לאחר זמן שמא בשעת קידושין קטנה היתה וחוששים לקידושין הב'. רמב"ם וינה. **ה**. [וא"כ היה] קידושין דאילאור קידושין אפי' מצאו שערות צריכה גט משינחם דילמא השתא הוא ראובן ובשעת קידושין לא הוי דהכי אית ליה

אפי"ג דאניו יכול למכור בנכסי אביו עד כ' שנה וכדאומ'ת' הלבחא אפי'ה אי יתיב מתנה מנכסי אביו מתנתו מתנה: ומה וצני דמקבל ודיו אמרת לא. מתנה דבחנם הוא לא כ"ש: א"ל ולטעמך. דמקשת הכי מי מצי ובין שפיר בנכסי אביו. דבזן שיה ד' בה' ה"ז דוביניה וצני. אלא לא אויל כלל משום האי טעמא דובין שפיר ולא משום דלא אתו לדייה דלא מצי למיבה מתנה אלא מאי טעמא אין מכירתו מכירה אע"ג דובין שפיר דגורין האי דובין שפיר אטו האי דלא ובין שפיר דכי היכי דהאי אין מכירתו מכירה הכי נמי איך דקיס להו לרבנן כו': מילי. הנאה וגמילות חסד: אמר רב נחמן אמר שמואל בודקין לגיטין ולקדושין ולחליצה ולמיואנין. אי חזק בן י"ג שנה ויוס אחד: ו)ולמכור בנכסי אביו. ואם בת היא לחליצה ולמיואנין בודקין אם היא בת י"ב שנה ויוס אחד: ולמכר בנכסי אביו. לא מצי למובן עד שיהא בן עשרים וחביא שתי שערות: וכיון דבדקנא. ליה לקדושין גדול היה כשקדשה כל שכן דלגירושין הוי גדול: לא נצרכה אלא לקדושי יבם. דבן תשע קנאה והויא אשתו ואם דעתו לגרשה אינו רשאי עד שירד: איש כתיב בפרשת יבמים. ככה יעשה לאיש ומקשי' אשה לאיש דזה וזה עד שיגדילו: לאפוקי מדר' יהודה דאמר. עד מתי הבת ממאנת עד שתביא ב' שערות. ר' יהודה אמר עד שירבה שחור כו' קמ"ל דהלכה כת"ק דר' יהודה: תוך זמן כלפני זמן, ואין מכירתו מכירה: והלבחא כגידול בר מנשה. כדשכל ליה רבא: והלכת' כמר וזוטרא. דאמר לא אמרינן דעדותן עדות אלא במטלטלין: והלבחא כרב נחמן אמר שמואל בכולהו. דאמר בודקין לגירושין כו': **פ"סבא** המחלק נכסיו על פיו. כגון שכ"מ שאינו צריך לקנין ולא תביאה ולא משיכה אלא בדברו בעלמא: ר' אליעזר אומר אחד בריא ואחד מסוכן. המחלק על פיו: נכסיס שיש להן אחריות. כלומר ר' אליעזר לא סבירא ליה דרבוי שכיצ מרע ככתובין ומכסוסין דמי דצריכין כל חיוזוקן כבריא: